

CRIMINALISTICĂ

Tehnica criminalistică

Petruț CIOBANU
Emilian STANCU

CRIMINALISTICĂ
Tehnica criminalistică

Universul Juridic
București
- 2017 -

Capitolul I

Obiectul, metodele și dezvoltarea Criminalisticii

Secțiunea 1

Definiție, obiect și sistem

1. Definiție

Având în vedere faptul că pentru soluționarea cauzelor penale doar aplicarea regulilor de drept nu este suficientă, iar activitatea judiciară are în prezent un caracter modern, știința are o contribuție decisivă la descoperirea faptelor penale și identificarea persoanelor vinovate de comiterea acestora, prin utilizarea unor metode științifice diverse de investigație și reguli tactice de efectuare a unor acte procedurale sau procedee probatorii.

Ca știință judiciară, Criminalistica a apărut în urmă cu un secol, fondatorul ei fiind Hans Gross, judecător de instrucție austriac și profesor de drept penal, care a editat, în anul 1893, cartea intitulată „Manualul judecătorului de instrucție”, reeditată sub denumirea „Manualul judecătorului de instrucție în sistemul criminalisticii”, iar ulterior alți juriști au publicat lucrări proprii care au conturat existența unei noi științe judiciare, denumită *poliție tehnică* sau *științifică*¹.

Încă de la începutul său, Criminalistica a fost considerată o știință de graniță, iar fondatorul ei a definit-o ca o „știință a

¹ A. Niceforo, *La police et l'enquête judiciaire scientifique*, Librairie Universelle, Paris, 1907; R.A. Reiss, *Manuel de police scientifique*, Ed. Felix Alcan, Paris, 1911; E. Goddefroy, *La police scientifique*, 1911, *apud* E. Stancu, *Tratat de criminalistică*, ed. a 6-a, revăzută, Ed. Universul Juridic, București, 2015, p. 27.

stărilor de fapt în procesul penal”¹, definiție confirmată și de către specialiștii din domeniul dreptului penal și procesual penal, precum și al dreptului procesual civil².

Criminalistica este o știință judiciară, cu caracter autonom și unitar, care cuprinde metodele, mijloacele tehnice și procedeele tactice, destinate descoperirii, investigării infracțiunilor, identificării persoanelor implicate în săvârșirea lor și prevenirii faptelor antisociale.

2. Obiectul Criminalisticii

Principalele direcții de acțiune ale Criminalisticii sunt următoarele:

a. inițierea de metode tehnice destinate cercetării urmelor infracțiunilor, urme create de către om, obiecte sau fenomene fizico-chimice, în vederea identificării persoanelor care au săvârșit fapte penale;

b. adaptarea de metode din alte domenii ale științelor exacte la necesitățile proprii Criminalisticii, în vederea realizării activităților de prevenire și de combatere a infracțiunilor;

c. elaborarea regulilor și procedeele tactice destinate efectuării unor acte de urmărire penală, în vederea creșterii eficienței acestora, prin asigurarea unui caracter obiectiv și științific investigației penale;

d. perfecționarea modului de investigare a diverselor categorii de fapte penale care prezintă dificultăți de investigare;

¹ H. Gross a formulat această definiție în lucrarea *Gesammelte Kriminalistische Aufsätze*, apărută la Leipzig în 1902, *apud* E. Stancu, *Tratat...*, *op. cit.*, p. 27.

² C. Țurai, *Elemente de criminalistică și de tehnică criminală*, Tipografia Prefecturii Poliției Capitalei, București, 1947, p. 11; C. Suciuc, *Criminalistica*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1972, p. 6; I. Stoenescu, S. Zilberstein, *Tratat de drept procesual civil*, TUB, 1973, pp. 95-96.

e. elaborarea de metode și măsuri destinate prevenirii infracțiunilor sau altor fapte cu caracter antisocial.

3. Metode generale și particulare de investigare criminalistică

Având în vedere caracterul eminentamente practic al acestei științe, metodele utilizate în investigarea criminalistică sunt:

a. metodologia criminalistică utilizează modalități generale de cunoaștere, respectiv *observația, analiza, sinteza, deducția, inducția, comparația*, prin raportare la obiectul acesteia;

b. *metode adaptate la specificul Criminalisticii* din alte domenii științifice, cum ar fi metodele de analiză fizico-chimică a urmelor și microurmelor, metodele biologice de examinare a urmelor de secreții, excreții ori țesuturi moi, metodele antropologice, metodele de examinare optică, în radiații vizibile sau invizibile;

c. *metode de examinare proprii Criminalisticii*, destinate descoperirii și examinării urmelor sau mijloacelor de probă, metode de identificare a persoanelor și cadavrelor după semnalmente exterioare ori după resturi osoase, metode de cercetare a înscrisurilor, a diverselor valori falsificate sau contrafăcute;

d. *procedee tactice de efectuare a unor acte de urmărire penală*, prin asigurarea unui fundament științific al efectuării și valorificării judiciare a rezultatelor acestora;

e. *metode tehnice de prevenire a infracțiunilor*, cum sunt cele vizând prevenirea falsurilor, a furturilor etc.

În literatura de specialitate au existat mai multe opinii cu privire la clasificarea metodelor criminalistice, acestea fiind împărțite în metode tehnico-științifice și tactice¹, metode cu

¹ C. Suciu, *Criminalistica, op. cit.*, p. 7.

caracter general, cum sunt supravegherea, metoda experimentală, metoda măsurării și comparării, analizei și sintezei, planificării și pronosticării¹, metode matematice, fotografice, microscopice², fără să existe în prezent o opinie unitară.

4. Caracterele Criminalisticii

a. Caracterul judiciar

Caracterul judiciar este conferit de faptul că soluționarea cauzelor penale este fundamentată pe activități de investigare, analiză, verificare în laborator a urmelor sau mijloacelor materiale de probă, precum și pe alte acte de urmărire penală, guvernate de reguli tactice elaborate de Criminalistică³.

Prin termenul *judiciar* se înțelege acea însușire a unei activități de a se desfășura în legătură cu rezolvarea unui conflict de drept.

b. Caracterul autonom

Obiectul acesteia este diferit de cel al altor științe juridice, întrucât își propune să elaboreze metode și mijloace tehnico-științifice de descoperire, ridicare și examinare a urmelor infracțiunii sau de identificare a infractorilor, precum și procedee sau metode pentru clarificarea tuturor împrejurărilor de fapt în care s-a comis fapta penală, inclusiv măsurile de prevenire a săvârșirii unor fapte de natură

¹ E. Stelzer, *Criminalistica. Vol. I. Teoria și metodologia criminalistică generală*, Ed. Științifică germană, 1977, pp. 77-78, *apud* E. Stancu, *Tratat...*, *op. cit.*, p. 36.

² G. Chevet, Ph. Marand, *Cours de criminalistique*, Préfecture de police, Paris, 1981, *apud* E. Stancu, *Tratat...*, *op. cit.*, p. 36.

³ *Dicționar juridic penal*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1976, p. 177.

penală (prevenirea falsului în înscrisurile oficiale, falsificarea de monede, timbre sau de alte valori, prevenirea incendiilor, accidentelor de muncă sau de circulație).

c. Caracterul unitar

În literatura de specialitate au existat diverse opinii cu privire la structura Criminalisticii¹, dar considerăm că această știință este structurată în următoarele părți principale²:

- *tehnica criminalistică* cuprinde ansamblul metodelor și mijloacelor tehnico-științifice destinate descoperirii, fixării, ridicării și examinării urmelor sau mijloacelor materiale de probă;

- *tactica criminalistică* însumează totalitatea procedeelelor și regulilor, altele decât cele stabilite prin norme de drept, privind efectuarea actelor de urmărire penală și, în general, de investigare;

- *metodologia criminalistică* privește cercetarea unor categorii de infracțiuni, cum sunt infracțiunile împotriva vieții, sustragerile din avutul public sau personal, accidentele rutiere, navale sau aeriene.

d. Caracterul pluridisciplinar

Criminalistica reprezintă „o punte de legătură între științele naturii și științele juridice, prin intermediul acestora metodele celor dintâi găsindu-și aplicarea în procesul judiciar”³, întrucât pentru descoperirea infracțiunilor și identificarea autorilor este necesar să se utilizeze mijloace, metode și procedee eficiente.

¹ P.F. Ceccaldi, *La criminalistique*, PUF, Paris, 1962, p. 6; M. Le Clere, *Manuel de police scientifique*, Ed. Police Revue, Paris, 1973, pp. 12-14, *apud* E. Stancu, *Tratat...*, *op. cit.*, p. 32.

² C. Suci, *Criminalistica*, *op. cit.*, p. 10.

³ *Ibidem*, p. 11.

Având în vedere complexitatea cauzelor penale, soluționarea acestora necesită o cercetare criminalistică adecvată a urmelor infracțiunii sau a mijloacelor materiale de probă, de natură să se demonstreze științific rezultatele obținute în cursul urmăririi penale cu privire la existența faptei penale, identificarea și vinovăția persoanei care a săvârșit fapta penală respectivă.

5. Conexiunile cu științele juridice și judiciare

Criminalistica are un caracter autonom, însă prin obiectul său se află într-o strânsă legătură cu științele juridice, precum și cu alte științe.

a. Conexiunile cu științele juridice

Criminalistica are cele mai strânse legături cu Dreptul penal, Dreptul procesual penal, Criminologia, precum și cu Dreptul muncii, Dreptul transporturilor, Dreptul civil etc., întrucât există situații sau împrejurări care pot fi elucidate numai prin mijloace și metode specifice Criminalisticii (cercetarea la fața locului în cazul unor accidente de muncă, stabilirea autenticității unui testament olograf etc.).

- *Conexiunea cu Dreptul penal.* Apărarea valorilor și relațiilor sociale ale societății se poate realiza prin descoperirea faptelor prevăzute și incriminate de legea penală, prin cercetarea și interpretarea urmelor acestora, precum și prin identificarea autorilor infracțiunilor și tragerea lor la răspundere penală¹.

¹ C. Bulai, B.N. Bulai, *Manual de drept penal. Partea generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2007, p. 44; C. Mitrache, Cr. Mitrache, *Drept penal român. Partea generală*, ed. a 2-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2016, p. 35.